

Ztráty a nálezy podle nového občanského zákoníku (NOZ)

Vymezení pojmů:

Věc - vše, co je rozdílné od osoby (fyzické, právnické) a co slouží potřebě lidí. Věci lze dělit dle mnoha kritérií. Pro potřeby tohoto výkladu postačí, pokud si věci rozdělíme na věci movité, věci nemovité a zvířata, která mají dle NOZ specifický status (viz níže). Z povahy věci je zřejmé, že nemovitost nelze ztratit, lze ji pouze opustit.

Zvíře – definici nalezneme v § 494 NOZ: „Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.“

Nálezce – ten, kdo nalezne věc.

Spolunálezce – § 1062 NOZ uvádí, že: „Nalezne-li nějakou věc několik osob zároveň, jsou oprávněny i zavázány společně a nerozdílně. Spolunálezcem je i ten, kdo věc spatřil a snažil se ji dosáti, třebaže se jí dříve uchopil někdo jiný.“

Obecná ustanovení NOZ:

Problematiku ztrát a nálezů upravuje ustanovení § 1045 až § 1065 zákona č. 89/2012 Sb., **Občanský zákoník**. Na základě těchto ustanovení je ten, kdo najde ztracenou věc, povinen ji vydat vlastníkov. Není-li vlastník znám, je nálezce povinen ji odevzdat obci, na jejímž území k nález došlo.

Obec věc zaeviduje a zveřejní na úřední desce a na internetových stránkách obce v rubrice **Ztráty a nálezy**.

Nálezné je upraveno v § 1056 NOZ, kde je stanoveno, že nálezné činí desetinu ceny nálezu krom mimořádných případů, kdy má nalezená věc hodnotu jen pro toho, kdo ji ztratil a v těchto případech bude nálezné určeno „podle slušného uvážení“ (ponechme výklad opět budoucí interpretační a aplikační praxi). Dále je stanoveno, že nálezné se přiznává nálezci i tehdy, když lze vlastníka zřejmě poznat ze znamení na věci, nebo z jiných okolností. Ačkoli to není výslovně uvedeno, rozumí se, že nálezné platí ten, kdo věc ztratil (majitel nebo držitel).

Nepřihlásí-li se o ni vlastník do 3 let od jejího odevzdání, připadá věc do vlastnictví obce. Obec posoudí a ohodnotí stav a cenu věci, po té dojde k její likvidaci nebo ji poskytne k prodeji.

Přihlásí-li se úřadu vlastník věci před uplynutím lhůty 3 let od jejího odevzdání úřadu, je vyzván odpovědným zaměstnancem k prokázání totožnosti a identifikaci ztracené věci tak, aby prokázal, že mu věc náleží. **Vlastník věci je rovněž dle občanského zákoníku povinen nahradit městu náklady, které mu vznikly v souvislosti s jejím opatrováním.**

Nálezy věcí, které podléhají jinému právnímu režimu, než jak bylo výše uvedeno:

Archeologický nález dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů. O takovém nález musí být učiněno oznámení Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu buď přímo, nebo prostřednictvím obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nález došlo.

Nález dokladů, zbraní, munice nebo výbušnin dle zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních. Dle § 68 tohoto zákona má nálezce povinnost nález odevzdat policii nebo orgánu místní samosprávy, který jej předá nejbližšímu útvaru policie, případně má nálezce povinnost tento

nález výše uvedeným subjektům neprodleně oznámit. Nalezené zbraně, střelivo, munice nebo výbušnina připadají poté do vlastnictví státu, nepřihlásí-li se jejich vlastník ve lhůtě 6 měsíců od jejich uložení.